

La humanitat

Any II : Núm. 253
Barcelona, dimecres, 7 setembre de 1932

Redacció i Administració: Ronda Sant Pere, 11, pral. : Telèfons 24646 i 24647
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

IMPRESSIONS DE LA NIT PARLAMENTÀRIES PASSADA

El poble vetlla perquè no pugui ésser traïda la República. Ahir, davant d'uns rumors alarmants, es mobilità espontàniament. El poble, amb el seu impuls generós i decidit és, avui, a Barcelona, la millor salvaguarda de la República.

Les onze de la nit. Als casinos republicans de tota mena, arriba la consigna ciutadana... "Que tots els homes aptes per a defensar el règim esquinquin reunits, amatenis al primer avis."

Els centres republicans — Esquerra, radicals... — es veieren, anit, plens de ciutadans disposats a combatre la reacció.

Sortosament, el gest espontani no va tenir lloc a produir-se. Els rebels a la República, es quedaren a casa. La normalitat no va alterar-se. Però la ciutat va vibrar intensament, i per les seves vies va respirar-se fonda emoció patriòtica.

Els ciutadans, congregats a la Plaça de la República, varen posar-se a les ordres de Macià i varen demanar armes contra l'enemic comú. El moment va ésser fonamentalment emotiu. Era l'expressió decidida del poble, davant el perill d'un moment vergonyós. Va ésser, a penes, una lliçó i una advertència.

Al quiosco de l'Agustí, en el cor de la Rambla democràtica, va ésser hissada una bandera de la República. El poble l'acclamà. En aquells moments, la manifestació prengué el caire d'una enèrgica protesta contra "allò" que no deu reproduir-se.

Ja ja mesos que hom té les taules del "Colón", a certes hores, com a força sospitoses. Els despitats, els rebels, els ex-militars i els ex-nobles; els cavernícoles incorregibles i els monàrquics disfressats; els corresponals de diaris anticatalans; els sabotjadors de la República, tenen allí les seves reunions, i de taula a taula es passen les fulles clandestines. Han escollit aquell lloc com podrien haver-ne escollit un altre.

Ara, de les taules del "Colón", n'ha sortit el rumor infamant. Caldrà vigilar-les...

Hom parla de detinguts. D'una reunió sorpresa. D'actituds incomprendibles.

Cal apartar la fullaraca i cercar el gra. Cal arribar als responsables.

A la Generalitat, el senyor Macià rebé valuoses proves d'adhesió. A l'Ajuntament, regidors de l'Esquerra i del Partit radical posaren a disposició del senyor Casanoves, els grups de militants.

Barcelona vetlla, i, at de qui pretengui avassallar-la!

Els nostres parlamentaris mereixen l'agraïment de Catalunya. Paladins d'una causa sagrada, han sabut unir els seus esforços per tal d'oferir un front únic a la tradició centralista. En tot moment, els nostres diputats han seguit la conducta que calia i amb la màxima serenitat i ensems la màxima energia han lluitat perquè l'Estatut que ens obre el camí a totes les possibilitats, sortís triomfant del Parlament. En aquest moment històric Catalunya deu palesar als seus representants un reconeixement sincer

Avui es compleix el centenari del naixement d'Emili Castelar. Aquell intent generós que va ésser la primera República espanyola tingué en Castelar el cabdill entusiasta que, volent lluitar contra la realitat dolorosa, hagué de declarar-se vençut. En aquests moments en què la segona República fa via endavant; consolidant-se malgrat els entrebanes que li posen els seus enemics tradicionals, cal dedicar un record ple de benevolença i ensems d'admiraçió per aquell gran polític, orador meravellós, que posà tots els seus esforços, tot el seu talent i tota la seva bona voluntat en portar la nau de la naixent República a port segur. El país, dissortadament, no estava preparat per ajudar-lo en aquesta tasca. El bon intent, i amb ell el seu esforç i el dels altres homes de la primera República, va fracassar. En aquesta data, tot bon republicà, deixant de banda matisos, deu dedicar un pietós record a Emili Castelar

Avui el senyor Domingo no ha fet declaracions! No ha dit que la llibertat és a l'autoritat, com l'autoritat a la llibertat. Ni ha parlat dels drets i dels deures en la responsabilitat de l'eficàcia dels deures i dels drets.

Amb motiu de no haver fet declaracions, avui, el senyor Domingo, el nostre bon amic senyor Nogués, director general d'Indústria, està trist. Li ha mancat l'aliment espiritual. No ha pogut impregnar-se de ciència política.

Si vol, pot rellegir aquella famosa carta de Domingo a Macià recomanant-li que s'ajornés indefinidament la demanda de l'Estatut de Catalunya. És una lectura oportuna.

L'Estatut serà votat el divendres. La totalitat de l'Estatut. El dissabte, llestos. Pels passadissos de la Cambra tot són felicitacions als diputats catalans.

El senyor Azaña no pot amagar la seva satisfacció.

Ja hem arribat a terme!

Els diputats catalans hi són tots. No en manca cap. ¿Qui voldrà privar-se de l'honor i del deure d'haver votat, com a parlamentari, el document històric que obre les portes a les llibertats catalanes?

La lleialtat d'uns polítics espanyols manifestant-se sense defallir en cap instant en mig d'un ambient de rancúnies i passions petites, mereix el màxim reconeixement dels catalans. Aquests bons amics de Catalunya han sacrificat un fàcil triomf popular a un deure per a ells inexcusable. En festejar el recobriment de les seves llibertats, Catalunya no pot oblidar-se dels Alcaà Zamora, Azaña, Bello, Eduard Ortega i Gasset, Lluís de Tàpia i...

—Noi, això d'estar en un presidi cada dia dona més importància.

EL QUE DIU L'ALCALDE

Catalunya deu a l'Esquerra la República i l'Estatut

Aquesta tarda, l'alcalde accidental, senyor Joan Casanoves, ha rebut els periodistes al seu despatx i els ha parlat amb satisfacció de l'actitud adoptada ahir nit per la ciutat que, a conseqüència de l'alarma que s'escampà pels carrers amb motiu dels rumors que circulaven, va reaccionar magníficament per tal de mantenir les autoritats legítimes i republicanes.

—Feia bo de veure —ha afegit l'alcalde accidental— l'organització ciutadana que es llança amb entusiasme al carrer disposada a tot per tal de mantenir el règim. Era tota la ciutadania republicana, radical i catalanista.

El senyor Casanoves ha manifestat que tots els partits acudiren a l'Ajuntament per tal d'oferir-se i ha manifestat, encara, que l'espectacle ciutadà d'ahir és la demostració de què qualsevol intent a Barcelona seria immediatament ofegat per l'admirable esperit de la nostra gent.

A continuació i a preguntes dels informadors, ha parlat l'alcalde accidental de la situació que crea a l'Ajuntament l'assistència dels sis regidors sancionats per la Comarca d'Esquerra Republicana de Catalunya.

El cas d'aquests regidors l'ha concretat el senyor Casanoves amb els següents mots:

—El partit ha tret la confiança a uns regidors que militaven a les seves files; ara, la dimissió d'aquests regidors del càrrec que ocupen, és una qüestió de sensibilitat.

Responent a un altre periodista, ha dit el senyor Casanoves que si dimecres passat no va tenir aquest assumpte estat consistorial, fou degut a que mancaven dades oficials i, per tant, el cap de la majoria no podia adoptar cap actitud. Divendres vinent serà ell el qui donarà estat consistorial a l'expulsió dels esmentats regidors.

Sobre les possibles derivacions d'aquest debat que provocarà la mateixa majoria divendres vinent, l'alcalde accidental no ha volgut avançar-ne res. Tot dependrà —ha dit— de la trajectòria que prengui. Ha fet remarcar, però, que aquest moment que vivia el partit no era pas un moment agraós per a ell i que l'actitud que pensava adoptar no la prenia sense experimentar-ne un gran sentiment.

Més tard, s'ha referit l'alcalde a la cooperació que l'Ajuntament prestarà a la rebuda triomfal que es prepara dissabte als parlamentaris catalans. Els diputats catalans seran rebuts per tots els estaments de la ciutat i la corporació municipal acudirà a l'acte acompanyant el President de la Generalitat.

—Per al dissabte següent —ha dit el senyor Casanoves— dia de l'arribada

del cap del Govern amb una comissió de diputats espanyols, el nostre agraïment per tot el que han fet per Catalunya es traduirà donant un màxim de solemnitat a l'arribada d'aquelles personalitats.

Després de fer un incís per a declarar terminantment que demà no és pas festa, ha parlat l'alcalde de l'Estatut el qual —ha dit— satisfà totes les activitats econòmiques de la regió autònoma.

Ha fet l'elogi de l'Estatut votat pel Parlament, el qual conté en germe totes les nostres aspiracions i fins aquelles que hom no creia veure realitzades mai i ha acabat dient que tot això Catalunya ho devia a l'Esquerra Republicana de Catalunya.

—El nostre partit ha portat les dues coses essencials per al triomf de les nostres reivindicacions: la República i l'Estatut.

A la pàgina 5:

Rumors d'un complot monàrquic a Barcelona

DECLARACIONS DE FRANCESC MACIÀ

Catalunya no deu oblidar la tasca principalíssima que en la defensa i en la consecució de l'Estatut han tingut els homes d'Esquerra Republicana. En mig de l'entusiasme comú ha sobresortit la seva tasca sense defallir un sol moment

Es confirma la vinguda del senyor Azaña a Barcelona

Madrid, 7. — Es pot considerar com a confirmat que el dia 18 de l'actual emprendre el seu viatge a Catalunya el president del Consell de ministres senyor Azaña, per a procedir al lliurament de l'Estatut. Tal com s'ha dit, ha estat invitat al dit acte el cap de l'Estat i per a això falta l'acord del Consell de ministres. Els viatgers estaran tres dies a Barcelona. La Generalitat s'està ocupant de la confecció del programa de les festes que se celebraran a Barcelona amb aquest motiu.

NO VE EL SENYOR LERROUX

El cap del Partit Radical ajorna el seu viatge a Barcelona

A darrera hora d'anit passada, va celebrar-se una conferència telefònica entre el cap del partit radical, senyor Lerroux, i el president del Consell regional, senyor Pich. En aquesta conferència el senyor Lerroux manifestà la necessitat d'ajornar el seu anunciament viatge a la nostra ciutat. El cap del partit radical creu indispensable la seva presència a les Corts en l'acte de la votació de l'Estatut de Catalunya, no sols per afermar i ratificar la seva posició política respecte aquest problema, sino per garantir la unitat i disciplina de tota la minoria en una votació de tanta transcendència.

Aquest ajornament, sols per uns dies, queda pendent d'assenyalament de nova data, que les circumstàncies determinaran i en el seu dia seran públiques.

"El Progreso", referint-se a aquest ajornament diu que hi ha "ademés otras razones que no se ocultan a la opinió republicana de Cataluña, que son bastantes para aconsejar en estos momentos toda prudencia i toda ecuanimidad en la actuación del Partido".

En acabar la reunió celebrada anit passada pel Consell regional i Comitè local, fou tramès al cap del partit radical el següent telegrama:

"Lerroux. — O'Donnell, 4. — Madrid. Reunidos esta noche Consejo Regional y Comité Local para oír explicaciones Pich que ha transmitido motivos expuestos por usted para proponer aplazamiento viaje, ambos organismos han acordado hacer suya hidalga y callerosa actitud de usted, reafirmando su palabra empeñada para la aprobación de la totalidad del Estatuto.

El Partido Republicano Radical de Cataluña, muy español y muy patriota, pero atento también a las palpitaciones del pueblo catalán, ansia más que nadie que Cataluña, dentro de España, viva la vida autonómica a que tienen derecho por su historia, por su personalidad y, sobre todo, por que autonomía quiere decir libertad, libertad de pensar y de sentir, imprescindibles para poder amar a España.

Por creerlo así honrada y lealmente, es por lo que una vez más estamos a su lado, como siempre. — Pich, Montaner."

1714 - 1932. Dues dates històriques que senyalen el camí d'un llarg calvari. En aquests moments en què Catalunya recobra la seva personalitat que volgueren anular un dia les tropes de Felip V, és un deure pietós, dedicar un record a aquells que moriren per a defensar-la